

ORSZÁGHATÁROK ALATT KANYAROGVA

1995. december 9-én Berlinben ülésezett az UNESCO Világörökség Bizottsága. Az eseménynek részben magyar vonatkozása is volt, hiszen egyebek mellett ekkor került fel a listára az Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangvilága. Az idei év tehát kerek évfordulót hozott, mégpedig kettőt is, hiszen tíz évvel korábban, 1985-ben a nemzeti park megalakulásának örülhettünk. A két esemény remek lehetőséget adott az egymással egyébként is baráti kapcsolatot ápoló két nemzeti parknak, hogy közös megemlékezéseket, rendezvényeket szervezzenek, valamint hogy több évtizedes közös munkájuk eredményeit két nagyszerű kiadványban publikálják.

Akét barlangszakaszt a schengeni nyitásig föld alatti határrács választotta el egymástól. Az összefüggő rendszert a magyarországi nagyközönség általában „aggteleki cseppkőbarlangként” ismeri, még csak nem is jósvafőként, holott az 1920-as évek óta így is nevezhetnék, az pedig csak zárójeles megjegyzésekben szerepel, hogy Szlovákiához is van némi köze. Természetesen, ha geológus, geográfus pontossággal szeretnénk fogalmazni, a *Baradla–Domica-barlangrendszer*ről van szó. Egy olyan barlangról, amely évezredek óta foglalkoztatja az embert, s amely méltán kapott helyet az általános iskolai tananyagban is. Jóllehet a Baradláról és a szlovákiai Domicáról kisebb tanulmányok, ismeretterjesztő írások jócskán születtek, furcsamód azonban az egész barlangrendszert összefüggő egészként bemutató szakkönyv mind ez idáig nem látott napvilágot. Éppen ezért örömdetes, hogy az igazgatóságok munkatársai kapva kaptak az alkalmon, és a két ország határain átnyúló együttműködés uniós programja (2007–2013) nyújtotta lehetőséget kihasználva pályázatot nyújtottak be egy monográfia megjelentetésére.

Az eredmény a kor neves magyar és szlovák tudósait, barlangkutatóit megszólaltató igényes kiállítású, gazdagon illusztrált kötet lett. Fejezetei

között böngészve képet alkothatunk a barlang földtani történetéről, morfológiai, hidrológiai és klimatikus adottságairól, az élőlények meglepő sokszínűségéről, de a barlang és ember kapcsolatáról, a barlangok üzemeltetéséről és védelméről is. A kötetet, bár nyelvezetét tekintve elsősorban szakkönyv, azt gondolom, hogy a barlangot

kedvelő nagyközönség is haszonnal forgathatja, hiszen segítségével könnyedén kielégíthetjük szakmai kíváncsiságunkat, s egy-egy barlangtúrra készülve vagy azok élményanyagát feldolgozva bőséges háttér-információra tehetünk szert. Az 512 oldalas, 5000 forintos könyv mellékletét képezi egy kivehető kétoldalas áttekintő térkép. Az előszót az idén 92 éves korában elhunyt polihistor barlangkutató, dr. Dénes György írta, aki a könyv erényének tartja, hogy a magyar–szlovák szerzőpárosok, bár írásaikat egyeztették, egy-egy témában olykor mégis más-más vé-

leményt fogalmaznak meg. „Akár az előtér vélemények fölötti ítéletalkotás, akár a hiányérzet motiválja az olvasót, mindenkép-

pen továbbkutatásra, és eredményei közzétételére ösztönzi. Ez a kötet egyik legfontosabb értéke.”

Az előbbi monográfia kistestvérének tekinthető a néhány hete megjelent *Világörökség. Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai* című színes, gazdag fotó- és térképanyaggal illusztrált munka. A könyv a térség általános ismertetésén túl a világörökségi terület 21 jelentősebb barlangjáról ad részletes tájékoztatást. Az ismertett objektumok között kiépített, kalandtúrázás céljára megnyitott, valamint csak barlangkutatók számára látogatható barlangokat is találunk. A kötetet nyomdai megjelenítése, mindenki számára könnyen érthető, olvasmányos szövege, egész oldalas fotói már tizenévesek számára is jól használhatóvá teszi. A monográfiához hasonlóan itt is olvashatunk – jóllehet kisebb terjedelemben – a nagy elődök, úgymint Bél Mátyás, Sartory József, Raisz Keresztély, Vass Imre, valamint a XX. század nagyjai, például Ján Majko, Kessler Hubert és Jakucs László munkásságáról, de a barlangokkal és azok védelmével kapcsolatos aktualitásokról is. A könyv hivatalos bemutatójára a november közepén, Jósvafőn megrendezett *Barlangkutatók Szakmai Találkozóján* került sor (a 124 oldalas kiadvány ára 1990 forint).

LIEBER TAMÁS

